

ADILLER

BÜTÜN OYUNLARI 5

3. BASKI
ÇEVİRİ: AYBERK ERKAY

♥ can
modern

ALBERT CAMUS

ADİLLER

BEŞ PERDELİK OYUN

BÜTÜN OYUNLARI 5

Can Modern

Adiller, Albert Camus

Fransızca aslından çeviren: Ayberk Erkay

Les Justes

© 1950, Éditions Gallimard, Paris

© 2015, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2015

3. basım: Haziran 2021, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Emrah Serdan

Editör: Ayça Sezen

Düzeltili: Burçak Başpınar, Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 44009

ISBN 978-975-07-2413-8

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

ALBERT CAMUS

ADİLLER

BEŞ PERDELİK OYUN

BÜTÜN OYUNLARI 5

1957 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Fransızca aslından çeviren

Ayberk Erkey

♥can

Albert Camus'nün Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Yabancı, 1981

Mutlu Ölüm, 1991

Tersi ve Yüzü, 1992

Yolculuk Günlükleri, 1993

İlk Adam, 1994

Yaz, 1994

Başkaldıran İnsan, 1995

Düğün / Bir Alman Dosta Mektuplar, 1995

Sürgün ve Krallık, 1996

Sisifos Söyleni, 1997

Veba, 1997

Düşüş, 1997

Asturya'da İsyan / Bütün Oyunları 1, 2015

Caligula / Bütün Oyunları 2, 2015

Yanlışlık / Bütün Oyunları 3, 2015

Sıkıyönetim / Bütün Oyunları 4, 2015

ALBERT CAMUS, 1913'te Cezayir'de dünyaya geldi. Cezayir Üniversitesi'nde sürdürdüğü felsefe öğrenimini sağlık nedenleriyle yarıda bıraktı. 1938'de Paris'e gitti, ilk yapıtları *Tersi ve Yüzü* ve *Düğün* bu dönemde yayımlandı. Edebiyat dünyasına asıl girişini, 1942'de yayımlanan *Yabancı* adlı romanı ve *Sisifos Söyleni* başlıklı felsefi denemesi belirledi. Birbirini tamamlayan bu iki yapıtta, varoluşçu izler taşıyan "saçma" felsefesini geliştirdi. *Başkaldıran İnsan*, *Yaz*, *Sürgün* ve *Krallık* isimli eserleriyle hem edebiyat hem de düşünce alanlarında yetkinliğini kanıtladı. *Mutlu Ölüm* ve *İlk Adam* adlı romanları ölümünden sonra yayımlandı. 1957'de Nobel Edebiyat Ödülü'ne değer görülen ve bugün XX. yüzyıl edebiyat ve düşünce dünyasının en önemli isimlerinden biri kabul edilen Camus, 1960'ta bir trafik kazasında yaşamını yitirdi.

AYBERK ERKAY, Fransız edebiyatı, çağdaş felsefe ve tiyatro kuramları eğitimi aldıktan sonra akademik ve yazınsal çalışmalarını bu alanlarda sürdürdü. Farklı Batı dillerinden çok sayıda edebî eseri dilimize kazandırdı. Arthur Rimbaud, Stendhal, Stéphane Mallarmé, Guillaume Apollinaire, William Blake, Tristan Tzara, Antonin Artaud, Boris Vian, Georges Bataille, Louis-Ferdinand Céline, Bernard-Marie Koltès gibi Batı edebiyatının farklı türlerinde öncülük etmiş isimlerden yaptığı tercümelerin yanı sıra kıyıda kalmış metinler üzerine yaptığı araştırmalar, yazınsal çalışmalar ve incelemelerle alana katkıda bulundu.

Sunuş

1905 Şubatı'nda, Moskova'da, devrimci sosyalist partiye mensup bir grup terörist, Çar'ın amcası Grandük Sergey'e yönelik bombalı bir suikast hazırlığı içine girdiler. Bu saldırı, öncesinde ve sonrasında gelişen olaylar *Adiller*'in konusunu oluşturuyor. İnanması her ne kadar güç olsa da, bu oyundaki bazı durumlar, yaşanmış, tarihi hadiselerdir. Fakat bu, okuyanların zaten fark edecekleri üzere *Adiller*'in tarihi bir oyun olduğu anlamına gelmez. Buna karşın, tüm kişiler gerçekten yaşamışlardır ve aktardığım şekilde davranmışlardır. Benim elimden gelen, zaten gerçek olanı, gerçekçi kılmaya gayret etmek oldu.

Adiller'in kahramanı Kalyayev'in gerçek adını bile korudum. Bunu bir isim bulmaya üşendiğimden değil, sırtlarına en merhametsiz vazifeyi yüklenmiş, yüreklerinin sesini dindiremeyen bu adam ve bu kadınlara duyduğum saygı ve hayranlıktan dolayı yaptım. O zamandan bu yana epey yol kat edildiği doğrudur; bu eşsiz ruhların üzerine katlanılmaz bir ıstırap gibi çöken nefret, bugün, konforlu bir sisteme dönüştü. Bu bile, başlı başına geçmişin bu görkemli hayaletlerini, haklı isyanlarını, çetin kardeşliklerini, cinayete uzlaşmak adına gösterdikleri tarifsiz çabayı –insanın davasına sadakatini– hatırlamak adına bir sebeptir.

ALBERT CAMUS

Ey aşk! Ey yaşam! Yaşam değil ama ölümdede aşk.

Romeo ve Juliet
(IV. Perde, V. Sahne)

Kişiler

DORA DULEBOV
İVAN KALYAYEV
STEPAN FEDOROV
BORYA ANNENKOV
ALEKSİS VOYNOV

SKURATOV
GRANDÜŐES

FOKA
GARDİYAN

BİRİNCİ PERDE

Teröristlerin hücre evi. Sabah.

Perde kalkar, sahneye sessizlik hâkimdir. Dora ve Annenkov sahnededirler, ikisi de hareketsizdir. Kapı zili çalar, tek bir defa. Annenkov, konuşmaya yeltenen Dora'ya susmasını işaret eder. Zil tekrar çalar, iki defa üst üste.

ANNENKOV

Odur.

Çıkar. Dora bekler, halen hareketsizdir. Annenkov, Stepan'ı omuzlarından tutmuş, birlikte içeri girerler.

Oymuş! Stepan! Kavuştuk nihayet!

DORA

(Stepan'a yaklaşıp, elini tutar.) Stepan... Nasıl sevindim!

STEPAN

Merhaba Dora.

DORA

(Onu baştan aşağı süzer.) Üç yıl... koskoca üç yıl.

STEPAN

Doğru, üç yıl. Yakalandığım o gün sizinle buluşacaktım.

DORA

Neydi o seni bekleyişimiz! Kayıp gidiyordu zaman, daralıyordu yüreğim her geçen dakika. Bakmaya korkar olmuştuk birbirimizin yüzüne.

ANNENKOV

Mecbur kalmıştık başka bir daireye geçmeye... bir sefer daha.

STEPAN

Biliyorum.

DORA

Orası Stepan?

STEPAN

Orası?

DORA

Zindan?

STEPAN

Kaçışı var elbet.

ANNENKOV

Var tabii ya! İsviçre'ye ayak bastığımı duyunca hepimiz çok sevindik.

STEPAN

İsviçre bir başka zindan Borya.

ANNENKOV

O ne demek Őimdi? Hiç olmazsa özgür o topraklarda yaşıyanlar.

STEPAN

Dünyada tek bir insanın dahi zinciri durduđu sürece boy-
nunda, o özgürlük sandığın bir zindandan ibaret kalacak
Borya. Özgürdüm ben, doğrudur ama ne Rusya'yı ne de
onun kölelerini unutabilecek kadar değil.

Bir süre sessizlik.

ANNENKOV

Örgütün seni buraya yollamasına memnun oldum Stepan.

STEPAN

Olması gereken buydu. Boğulmak üzereydim. Nihayet
bir kıpırtı, nihayet...

Annenkov'a bakar.

Alacağız değil mi onun canını?

ANNENKOV

Şüphen olmasın.

STEPAN

Alacağız o celladın canını. Lider sensin Borya, ağzından
çıkanı emir bilirim.

ANNENKOV

Yeminine ihtiyacım yok Stepan. Bizler kardeşiz.

STEPAN

Gene de disiplin şart, onsuz olmaz. Zindanda bunu iyice

anladım. Devrimci sosyalist partinin disipline ihtiyacı var. Disiplin içinde hareket edeceğiz, grandükü öldüreceğiz ve zorbalığı yerle bir edeceğiz.

DORA

(*Ona doğru yaklaşarak*) Otur şöyle Stepan. Uzun yoldan geldin, yorgunsundur.

STEPAN

Ben asla yorulmam.

Sessizlik. Dora gider oturur.

STEPAN

Her şey hazır mı Borya?

ANNENKOV

(*Farklı bir ses tonuyla*) İki adamımız bir aydan beri grandükün her adımını izliyor. Dora da gerekli teçhizatı topladı.

STEPAN

Bildiri alındı mı kaleme?

ANNENKOV

Alındı. Rus halkını özgürlüğüne bir an evvel kavuşturmak adına, Dük Sergey'in, devrimci sosyalist partiye mensup bir grubun bombasıyla can verdiğini Rusya'da duymayan kalmayacak. Saraydakiler de anlayacaklar ki, halka toprakları geri verilmediği sürece dehşet saçmaktan asla vazgeçmeyeceğiz. Evet Stepan, evet her şey hazır! Vakit geldi sayılır.

STEPAN

Benim görevim nedir?

ANNENKOV

Şimdilik Dora'ya yardım edeceksin. Yerine gönderildiğin Schweitzer'in işini devralacaksın.

STEPAN

Öldürüldü mü?

ANNENKOV

Evet.

STEPAN

Nasıl?

DORA

Bir kaza.

Stepan, Dora'ya bakar. Dora gözlerini kaçıırır.

STEPAN

Sonra?

ANNENKOV

Sonrası zamanı gelince. Tetikte olmalısın, gerektiği takdirde yerimizi alacak, merkez karargâhla bağlantıyı sen kuracaksın.

STEPAN

Yoldaşlarımız kimler?

ANNENKOV

Voynov, İsviçre'de tanışmıştın. Genç bir çocuk ama ona güvenim tam. Öteki de Yanek, tanımazsın.

DORA: SAKIN, SAKIN BÖYLE SÖYLEME. SONU YALNIZ ÖLÜME ÇIKIYORSA DOĞRU YOLDA NASIL YÜRÜYOR OLURUZ? DOĞRU YOLUN SONU HAYATA ÇIKAR, GÜNEŞE ÇIKAR. İLİKLERİNE KADAR ÜŞÜMEZSİN SOĞUKTAN...

Albert Camus emsalsiz acıların, fedakârlıkların, vazgeçişlerin ardından, hedefe ulaşmaya bir adım kala, insanın insanla yüzleşmesine şahit olmaya davet ediyor okurları.

Camus 1949 yılında kaleme aldığı ve tarihi bir hadise üzerine inşa ettiği **Adiller**'de, yirminci yüzyıl başında, Moskova'da, devrimci bir örgütün Grandük Sergey'e suikast girişimini konu alır. Benzer amaçlar, idealler ve acılarla bir araya gelmiş, sıfatı ne olursa olsun bir "insan"ın yaşamına son vermenin eşiğinde bulunan örgüt üyeleri, "insan"la yüzleşmek zorunda kalacakları o "son anda" en büyük sınavlarını vereceklerdir. Ülküsü uğruna işkencelere maruz kalmış, hayallerini, duygularını yitirmiş, gelecek nesillerin özgürlüğü için yaşamını sürdüren Stepan, ölüm ve yıkımdan sonsuza dek kurtulmak, sevgiyi ve aşkı geri kazanmak uğruna bu savaşa katılmaya razı olan Yanek ve Dora, vazifesiyle insani arzuları arasına sıkışmış olan Anenkov, masum çocukların ölümüne sebep olabileceği ortaya çıkan bu suikast ve sonuçlarını sorgulamaya başladıkları noktada, varoluş amaçlarını, eylemlerinin haklılığını, insana ve yaşama karşı ne kadar adil olduklarını da sorgulamaya başlamış olurlar.

Albert Camus'nün bütün oyunları Can Yayınları'nda.

